

A scenic landscape featuring a canal in the foreground, reeds on the left bank, and a traditional Dutch house with a thatched roof on the right bank. The sun is setting behind the house, casting a warm glow over the scene. The sky is blue with scattered white clouds, and the water in the canal reflects the sky and the surrounding landscape.

BVNL

Belang van
Nederland

Position Paper

Waterschapsverkiezingen 2023



Inleiding

BVNL doet mee met de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023. Op die datum worden leden van het algemeen bestuur van de 21 waterschappen in Nederland gekozen. BVNL streeft ernaar in zoveel mogelijk waterschappen vertegenwoordigd te zijn. De reden dat het zo belangrijk is dat BVNL meebestuur in waterschappen zal hieronder nader worden uiteengezet.

De belangrijkste taken van het waterschap:

- Waterstand regelen met bijvoorbeeld gemalen en sluisen;
- Afvalwater zuiveren;
- Dijken beheren;
- Natuurbeheer in en aan het water;
- Kwaliteit zwemwater controleren;
- Vaststellen van de tarieven en innen van waterschapsbelastingen.

Het huidige bestuur van het waterschap

Van oudsher is het algemeen bestuur (18-30 leden) samengesteld uit 4 categorieën van belanghebbenden:

- Inwoners: gekozen via politieke partijen;
- Agrariërs (ongebouwd): voorgedragen door de LTO;
- Bedrijven: voorgedragen door VNO-NCW;
- Beheerders van natuurterreinen: voorgedragen door de VBNE.

De laatste 3 categorieën vertegenwoordigen een specifiek belang en vormen de zogenaamde “geborgde zetels” (7-9 leden). Zij worden aangewezen door koepelorganisaties. De wetgever was van mening dat deze groepen het meeste belang hebben bij het waterbeheer en daarom gegarandeerd vertegenwoordigd moeten zijn in het waterschapsbestuur. Ook betalen deze groepen relatief veel waterschapsbelasting, bezitten zij veel gebiedskennis en kunnen zij bijdragen aan het vergroten van draagvlak in het gebied voor de projecten die het waterschap uitvoert.



Wetswijzigingen

Recente wetswijzigingen m.b.t. de bestuurssamenstelling

Op 29 november 2022 nam de Eerste Kamer een initiatiefwetsvoorstel aan (ingediend door Groen Links en ondersteund door D66) die de vertegenwoordiging van de geborgde zetels ernstig reduceert. Het totaal van 7-9 geborgde zetels wordt teruggebracht naar maximaal 4 zetels, waarbij natuurterreinen hun zetels behouden, agrariërs de helft van hun zetels verliezen en de geborgde zetels van bedrijven volledig worden geschrapt.

De verwachting is dat de wet 1 januari a.s. in werking treedt en de wijzigingen zullen worden doorgevoerd na de waterschapsverkiezingen van 15 maart 2023.



BVNL in waterschap

Belang van het meebesturen door BVNL in de waterschappen

Gezien het voorgaande is het evident dat bedrijven en agrariërs in ernstige mate moeten inboeten op hun zeggenschap in het waterbestuur, terwijl zij wel veel bijdragen aan de waterschapsbelastingen en groot belang hebben bij een goede uitvoering van het waterbeheer.

Omdat BVNL zich sterk maakt voor ondernemers, kan BVNL, door “inwoners”-zetels in de waterschappen te verwerven, het verlies van zeggenschap door bedrijven en agrariërs (gedeeltelijk) compenseren. Door met de waterschapsverkiezingen mee te doen kan BVNL zodoende rekenen op veel stemmen uit de hoek van de ondernemers die hun belangen door BVNL verdedigd zien.

Waakzaam zijn voor aangekondigde regeringsmaatregelen

Het kabinet wil het waterpeil verhogen om te zorgen dat het veen minder CO₂ uitstoot en dat huizen die op houten palen staan niet verzakken. Vooral melkveehouders zullen hier hinder van ondervinden omdat koeien moeilijker kunnen rondlopen en tractoren niet rijden.



Waterschapsbestuur

Aan BVNL de taak om vanuit het waterschapsbestuur de belangen van deze melkveehouders te beschermen.

Naast de stikstofcrisis waar Nederland nog steeds onder gebukt gaat dreigt volgens het kabinet een tweede milieucrisis: de Nederlandse waterkwaliteit is niet op orde waardoor de Europese doelen die binnen vijf jaar bereikt moeten worden waarschijnlijk niet worden gehaald. Het kabinet voorziet "potentieel ingrijpende gevolgen" voor projecten en besluiten. Er dreigen niet alleen Europese boetes, maar ook kunnen projecten en ontwikkelingen in de knel komen.

Volgens de Europese Kaderrichtlijn Water moet al het grond- en oppervlaktewater in Europa in 2027 van goede kwaliteit zijn. Beken, sloten, meren en rivieren moeten aan meerdere eisen voldoen. Zo zijn er voorschriften op het gebied van de waterkwaliteit voor planten en dieren, maar ook normen voor giftige stoffen. Een sloot of meer voldoet pas aan de eisen als alle onderdelen in orde zijn. Ook voor kustgebieden komt een plan van aanpak, onder meer met het oog op verzilting.

Aan BVNL de taak om vanuit het waterschapsbestuur te voorkomen dat allerlei algemene maatregelen als "grootste gemene deler" vanuit Europa aan Nederland worden opgedrongen zonder dat die in het specifieke belang van dat waterschap dienen of enig nut hebben.



Aandachtspunten

De algemene taken van alle 21 waterschappen zijn hetzelfde (voldoende, schoon en veilig water), maar de specifieke problemen waar de verschillende waterschappen mee te kampen hebben kunnen onderling verschillen.

In de hogere gebieden van het land (Noord Brabant, Limburg, Twente en de Achterhoek) is droogte een probleem. In lager gelegen gebieden, zoals de kustlijn in het westen, is verzilting een probleem dat vooral teelten als bloembollen, fruit en bomen treft.

Het verdient daarom de voorkeur om per waterschap en per situatie te bepalen wat het beste beleid is dan om een overall landelijk beleid vast te stellen.

Wel kunnen enkele algemene standpunten van BVNL worden genoemd:

- financieel beleid:
 - streven naar beperkte belastingtariefsverhogingen;
 - scherp toezicht op onnodige uitgaven (hobbyisme);
- focus op kerntaken:
 - niet mengen in b.v. de klimaatdiscussie, maar adaptief beleid: aanpassen aan klimaatontwikkelingen (dijkverhogingen bij stijging zeespiegel);
 - zich richten op de belangen van de inwoners; geen oneigenlijke activiteiten zoals internationale samenwerkingen om derde wereldlanden te helpen met hun waterproblemen;
- innovatie: ondersteunen van onderzoek naar methoden om energie uit water te halen (getijde energie, blue energy, etc); al dan niet i.s.m. universiteiten.